

Appreciating the Mesiras Nefesh of Chayalim and Rav Kook's Gentle Rebuke Towards the Early Pioneers of Israel: Yom Hazikaron/Yom Ha'atzmaut תשפ"ב

ויקרא פרשת קדושים פרק יט
(טז) לא תִּלַּךְ רִכְלֵךְ בְּעַמִּיךָ לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רַעֲךָ אֲנִי יְקֻנֶּךָ:

חזקוני שם

דבר אחר: לא תלך רכיל, לא תעמד אלו נאמר ולא תעמוד בוי"ו הייתי אומר שתי מצות הן עכשיו שכתוב לא בלא וי"ו על כורחין שניהם מצוה אחת. וכן הפירוש לא תלך רכיל – כדי שלא תעמד על דם רעך. שכשתאמר לרעך פלוני הוציא דבה עליך, אותו הנאמר עליו עומד עליו והורגו. ויחזקאל בא ופי' אנשי רכיל היו בך למען שפוך דם (יחזקאל כ"ב:ט').

דבר אחר: לא תלך רכיל – אבל אם שמעת עצה על חברך להרגו לא תעמוד על דמו אלא הודע לו העצה.

רמב"ם ספר המצוות מצוות לא תעשה רצ"ז

הזהירנו מלהתירשל בהצלת נפש אחד כשנראהו בסכנת מות או ההפסד ויהיה לנו יכולת להצילו כמו שהיה טובע בנהר ואנחנו נדע לשחות ונוכל להצילו. או יהיה לסטים משתדל להרגו ונוכל לבטל מחשבתו או לדחות ממנו נזק, ובאה האזהרה באמרו "לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא י"ט:ט"ז). וכבר אמרו שמי שיכבש עדות תכללהו גם כן זאת האזהרה כי הוא רואה ממון חבירו אבד והוא יכול להחזירו אליו באמרו האמת. וכבר בא בזה הענין גם כן אם לא יגיד ונשא עונו. ולשון ספרא מנין שאם אתה יודע לו עדות שאין אתה רשאי לשתוק תלמוד לומר "לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא י"ט:ט"ז), ומנין שאם ראית אותו טובע בנהר או חיות או לסטים באין עליו שאתה חייב להצילו ת"ל "לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא י"ט:ט"ז). ומשפטי מצוה זו כבר התבארו בסנהדרין. (קדושים, רמב"ם הלכות רוצח פ"א):

גמרא ירושלמי מסכת תרומות פרק ח

רבי אימי איתצד בסיפסופיה. אמר ר' יונתן יכרך המת בסדינו. אמר ר' שמעון בן לקיש עד דאנא קטיל אנא מתקטיל אנא איזיל ומשיזיב ליה בחיילא אזל ופייסון ויהבוניה ליה.

- בית יוסף חושן משפט סימן תכו
וכתבו הגהות מיימונית (דפ' קושטא) עבר על לא תעמוד וכו' בירושלמי מסיק אפילו להכניס עצמו בספק סכנה חייב ע"כ. ונראה שהטעם מפני שהלה ודאי והוא ספק:

- משנה ברורה שכט"ס"ק יט
אם יש סכנה להמציל אינו מחויב דחיי קודם לחיי חבירו (או"ה) ואפילו ספק סכנה נמי עדיף ספיקו דידיה מודאי דחברו. אולם צריך לשקול הדברים היטב אם יש בו ספק סכנה ולא לדקדק ביותר

- שו"ת רדב"ז ה"ריח
אבל אם הספק אינו מוכרע אלא נוטה אל ההצלה והוא לא יסתכן ולא הציל, עבר על לא תעמוד על דם רעך

- ערוך השולחן חושן משפט תכו:ד

הפוסקים הביאו בשם ירושלמי דחייב אדם להכניס את עצמו לספק סכנה כדי להציל חברו והראשונים השמיטו זה מפני שבש"ס שלנו מוכח שאינו חייב להכניס את עצמו. ומיהו הכל לפי הענין ויש לשקול הענין בפלס ולא לשמור את עצמו יותר מדאי

שמירת הפש כהלכתה ט"ג (הרב אברהם אבידן זצ"ל)
לוחם שנפצע בקרב חובה להסתכן כדי להצילו, מפני שהצלת הפצועים היא חלק מהמערכה המלחמתית, ואם לא ינהגו כך יש לחוש שהלוחמים יתרשלו במלחמה.

Times of Israel, April, 3 2019

The remains of an Israeli soldier believed killed in a 1982 battle with Syrian forces in Lebanon were returned to Israel this week, the military said Wednesday, ending a 37-year search.

Sgt. First Class Zachary Baumel went missing in the 1982 First Lebanon War's battle of Sultan Yacoub, along with two other soldiers whose whereabouts remain unknown.

ויקרא פרשת קדושים י"ט

(יז) לֹא־תִשָּׂגַ אֶת־אָחִיךָ בְּלִבְבְּךָ הֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת־עַמִּיתְךָ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא:

רש"ר הירש ויקרא י"ט:י"ז

ואכן, מקבל התוכחה קרוי בכתוב "עמיתך". הדבר מלמדנו, שכאשר אנו באים להוכיח אותו, אֵל לנו להראות אף לא שמץ של עליונות. עלינו לתת לו להרגיש שאנו רואים אותו כ"עמיתנו", כשווה-ערך לנו לכל דבר. הן סוף כל סוף יש לו אותה הזכות להוכיח אותנו; ורק החובה – המצווה – מחייבת אותנו להוכיחו.

An Angel Among Men (pp. 423-424)

A veteran member of the Kibbutz Movement recounted: When the Rav told us that he intended on spending the Sabbath with us, he requested only two things: kosher food and ten men with whom to pray. Obviously, the members of the kibbutz gladly complied with his wishes, although they were afraid that the Rav would preach to them and provoke a polemic over issues of religion and faith

"Lo and behold," recalled the man, the Rav arrived, and he treated us like comrades, friends, even brothers the entire Sabbath. He wanted to know about our economic situation, our security issues, and all other matters relating to our daily lives. When the Sabbath ended, he bid us farewell and went on his way. Until this very day we wonder and ask ourselves, 'What was the purpose of his visit?' Truthfully, though, in the depths of our souls, we know the answer. In his own way, the Rav stimulated us to think about repentance, and he succeeded in making us stop and ask ourselves: 'What is the purpose of life? And 'What have we accomplished thus far'? He did all of this without arguing or preaching."

Beyond the Pale? Reflections Regarding Contemporary Relations with Non-Orthodox Jews.
Rav Aharon Lichtenstein (pp. 193-194)

Let me open with an anecdote. In the course of his stay in Eretz YIsrael in the summer of 1935, the Rav visited the secular kibbutz of Kinneret. His host proffered some fruit, which the Rav naturally but politely declined. Sensing the reason for the refusal to partake of

the offering, the kibbutznik observed that he presumes that it was founded in concerns about kashrut, whereupon he proceeded to inform his thunderstruck guest that the local kitchen was absolutely kosher. When asked for the cause of his anomaly, he narrated the following story. Rav Kook once spent a Shabbat at the kibbutz, and he of course brought his own food. He ate each se'udah with the group, including participation in the moza'ei Shabbat fireside kumsitz. Upon taking leave of his hosts, he thanked them graciously and concluded with a brief wish. "I hope the next time I'll be able to eat together with you." Sure enough, the havverim voted to introduce kashrut in their public had okhel.

....How many would have felt and expressed Rav Kook's pain? And how deeply? Would we truly yearn for that "next time." consumed by candid regret that it seems to be constantly becoming increasingly remote?